

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus tunnistas põhiseadusevastaseks kohustuse vabastada kuriteos kahtlustatav politseinik teenistusest

Riigikohus tunnistas põhiseadusevastaseks kohustuse vabastada kuriteos kahtlustatav politseinik teenistusest

12. aprill 2021

Riigikohus hindas põhiseadusevastaseks ja kehtetuks seadusesätteid, mis kohustasid kuriteos kahtlustatavat politseinikku teenistusest vabastama. Kuni menetluse lõpuni piisaks kohtu arvates ka teenistussuhte peatamisest või teisele töökohale üleviimisest.

Vaidlusalune juhtum puudutas Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) lõuna sisekontrolli juhina töötanud Kaupo Martihhinit. 3. detsembril 2019 esitas kaitsepolitsei talle kahtlustuse äriühingu vara omastamises ja sellega seotud dokumentide võltsimises. Sama aasta 30. detsembril vabastas PPA peadirektor Martihhini oma käskkirjaga teenistusest.

Martihhin vaidlustas käskkirja Tartu Halduskohtus, paludes selle õigusvastaseks tunnistada ning määrata kuue kuu palga suuruse hüvitise ja kompensatsiooni tulevikus saamata jääva politseipensioni eest. Halduskohtus rahuldas tänavu 12. jaanuaril kaebuse osaliselt ja mõistis Martihhinile hüvitiseks kolme kuu palga. Kohus hindas kehtiva regulatsiooni põhiseadusevastaseks ja algatas põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse Riigikohtus.

Kahtlustus ei pruugi viia süüdimõistmiseni

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium leidis oma tänases otsuses, et kohustus vabastada kuriteos kahtlustatav politseinik teenistusest on põhiseadusega vastuolus. Vaidlusalused politsei- ja piirivalveseaduse ning avaliku teenistuse seaduse sätteid rikuvad nimelt kutsevabadust ehk õigust valida vabalt tegevusala, elukutset ja töökohta.

Kuriteos kahtlustatava politseiniku teenistusest kõrvaldamine on kolleegiumi hinnangul iseenesest õigustatav eesmärgiga tagada politsei autoriteet ja usaldusväärsus, kuid teenistusest vabastamine pole selleks tingimata vajalik.

Kuriteokahtlus tähendab, et inimene on tõenäoliselt kuriteo toime pannud. Samas võib kahtlus olla tingitud pahatahtlikust või ekslikust kaebusest ja langeda ära juba lühikese uurimise tulemusena ning menetlus võib lõppeda ka õigeks mõistmisega. Kahtlustus esitatakse muu hulgas menetlustoimingute läbiviimiseks, et koguda nii inimest süüstavaid kui ka õigustavaid tõendeid, ja kaitsta seejuures tema õigusi. Praeguse regulatsiooni alusel on aga teenistusest vabastamine lõplik ja toob politseinikule kaasa mitmeid ebasoodsaid tagajärgi, mille hulka võib kuuluda ka politseipensioni kaotamine.

Kolleegium nentis, et politsei autoriteeti ja usaldusväärsust oleks võimalik tagada mitmete kutsevabadusse vähem sekkuvate abinõudega – mõeldav on nii teenistuse peatamine kui ka teisele töökohale üleviimine.

Seaduses võib ka ette näha, et politseinik tuleb küll teenistusest vabastada, kuid kahtluse äralangemisel või kuriteos õigeksmõistmisel teenistusse ennistada. Samuti võib seadusandja meetmete valikul lähtuda seisukohast, et politseis on põhjendatud kõrgemad nõudmised kui ülejäänud avalikus teenistuses.

Riigikohtu tänase otsusega langes ära õiguslik alus kuriteos kahtlustatavate politseinike teenistusest vabastamiseks, kuid neid on endiselt võimalik kriminaalmenetluse ajaks teenistusest kõrvaldada. Lisaks on samasugune võimalus distsiplinaarmenetluses. Kolleegiumi hinnangul piisab nendest meetmetest kuni uue regulatsiooni kehtestamiseni.

Riigikohtu otsusegasaab tutvuda siin[1].

Arno Põder
pressiesindaja
Riigikohus
55 637 043

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-tunnistas-pohiseadusevastaseks-kohustuse-vabastada-kuriteos-kahtlustatav>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-21-1/10>